

Czy kierowcom należą się ryczałty za noclegi?

Od kilku już lat branżę transportową rozgrzewa temat delegacji służbowych. Jak w rasowym thrillerze mamy do czynienia z niespodziewanymi zwrotami akcji, które wprowadzają niepewność zarówno wśród kierowców jak i przedsiębiorców transportowych. Poniżej, w kilku punktach, najważniejsze zdarzenia, które pozwalają lepiej zrozumieć całe zamieszanie. Dla niełubiących dużo czytać, na końcu opracowania znajduje się podsumowanie 😊

- Uchwała Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r. II PZP 1/14 była prawdziwym wstrząsem dla przewoźników. Okazało się bowiem, że **przewoźnicy powinni wypłacać ryczałt za noclegi kierowcom, którym nie zapewnili bezpłatnego noclegu**. Przy czym Sąd Najwyższy uznał, że nocleg w kabinie samochodu nie może zostać uznany za bezpłatny nocleg ze względu na zbyt niski standard takiego noclegu.
- Po ogłoszeniu uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego, ruszyła lawina pozwów od kierowców, którzy domagali się ryczałtów za noclegi, często za trzy lata wstecz. Na branżę transportową, która w większości nie wypłacała ryczałtów za noclegi, padł blady strach. Związek Pracodawców „Transport i Logistyka Polska” zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie konstytucyjności przepisów na podstawie, których zasądzano ryczałty za noclegi. W międzyczasie sądy powszechne w większości, zgodnie z linią orzecniczą Sądu Najwyższego, zasądzały ryczałty za noclegi.
- W dniu 24 listopada 2016 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepisy, na podstawie których sądy powszechne zasądzały ryczałt za noclegi (*art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w*

Czy kierowcom należą się ryczałty za noclegi?

związku z art. 77[§] 2, 3 i 5 kodeksu pracy w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia dot. podróży służbowych) są niezgodne z art. 2 Konstytucji. Głównym powodem wydania korzystnego dla przedsiębiorców transportowych orzeczenia było zastosowanie przez ustawodawcę tzw. kaskadowego odesłania. Z racji, że **TK nie odroczył skutków wydania orzeczenia, stało się one obowiązujące z chwilą jego wydania.** Doprowadziło to do chaosu prawnego w wielu toczących się już sprawach o ryczałt za noclegi.

- Pierwszą reakcją sądów powszechnych było masowe oddalenie pozwów kierowców, ze względu na brak podstawy prawnej do dochodzenia ryczałtu za noclegi. W licznych publikacjach medialnych odtrąbiono ostateczne zwycięstwo branży transportowej i zgodnie uznano, że temat ryczałtów za noclegi jest zamknięty. Pewna część prawników, zajmujących się sprawami dotyczącymi ryczałtu za noclegi wskazywała, że o losie ryczałtów za noclegi ostatecznie przesądzi Sąd Najwyższy.
- **W dniu 21 lutego 2017 r. Sąd Najwyższy w sprawie I PK 300/15 wydał niezwykle ważny wyrok,** w którym wskazał jak daleko rozciągają się skutki wyroku TK dotyczącego ryczałtu za noclegi i czy zamyka on kierowcom międzynarodowym możliwość dochodzenia ryczałtu za noclegi. **Sąd Najwyższy podtrzymał swoje zdanie, że co do zasady ryczałt za noclegi przysługuje kierowcy, gdy ten odbył nocleg w kabinie samochodu.** Wskazał też, że póki ustawodawca nie wyda nowych przepisów, dotyczących rozliczania podróży służbowych kierowców, należy stosować

Czy kierowcom należą się ryczałty za noclegi?

przepisy dotychczasowe.

- W kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego pogląd ten został podtrzymany i utworzyła się linia orzecznicza, która sprowadza się do uznania, że ryczałt za noclegi, co do zasady kierowcom przysługuje, jeśli nocleg odbywali w kabinie. Jednak wysokość ryczałtu za noclegi może być ustalona w dowolnej wysokości przez pracodawcę w przepisach wewnętrznych. W przypadku kiedy pracodawca nie ureguluje kwestii ryczałtu za noclegi, zastosowanie znajdą przepisy kodeksu pracy. W takiej sytuacji pracodawca będzie musiał wypłacić kierowcy ryczałt za nocleg w wysokości wskazanej przez rozporządzenie z dnia 29 stycznia 2013 r. *w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej*;

Podsumowanie:

- ✓ **ryczałt za noclegi powinien być wypłacany, jeśli kierowca odbywa nocleg w kabinie;**
- ✓ **pracodawca może w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę ustalić jego wysokość;**
- ✓ **jeśli pracodawca nie ureguluje kwestii ryczałtu za noclegi w przepisach wewnętrznych to zobowiązany jest do wypłacania ryczałtu za noclegi zgodnie ze stawkami wskazanymi w rozporządzeniu.**